POETAS APNUOGINTA ŠIRDIMI

VYTAUTUI MAČERNIUI-100

V.Mačernis gimė 1921m. birželio 5d. Šarnelėje, netoli Žemaičių Kalvarijos. Jis mokėsi Sedos vidurinėje mokykloje ir Telšių gimnazijoje, kurią baigė 1939m. Tų pačių metų rudenį įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos-filosofijos fakultetą. Studijavo anglų k. ir literatūrą. 1940m. persikėlė į Vilniaus universiteto Humanitarinių mokslų fakultetą. 1941m. metė anglistiką, perėjo į filosofiją, kurią studijavo iki pat universiteto uždarymo 1943m. Vokiečiams uždarius Vilniaus universitetą, V.Mačernis grįžo į tėviškę ir gyveno iki 1944m.

Mokydamasis Sedos progimnazijoje Mačernis aktyviai įsitraukė į jaunųjų ateitininkų veiklą, gebėjo ne tik pats kurti, bet ir kitus skatino kūrybai. Poezija jam buvo ir bendravimo būdas – minėtini eilėmis rašyti laiškai jaunų dienų draugei. Baigęs gimnaziją, 1939 m. pasirinko anglų kalbos ir literatūros studijas Vytauto Didžiojo universitete – jį itin traukė anglų kultūros konservatizmas, pagarba viskam, kas archajiška, patiko Edgaro Alano Po (Edgar Allan Poe) poezija.

Pirmosios V. Mačernio poezijos knygos buvo išleistos pokario metais Vakarų Europoje ir JAV: „Vizijos" (Roma, 1947, spaudai parengė Vytautas Saulius), „Poezija" (Čikaga, 1961 m., redagavo Kazys Bradūnas). Po karo daugiau kaip du dešimtmečius Lietuvoje V.Mačernio kūryba giliau nebuvo tyrinėjama, nors jo eilėraščiais daugelis literatūros žinovų domėjosi, juos platino iš rankų į rankas. Pirmą kartą po karo pluoštas V. Mačernio eilėraščių čia oficialiai buvo paskelbtas tik 1966 m. – „Poezijos pavasario" almanache. Poezijos rinktinė „Žmogaus apnuoginta širdis" Lietuvoje išspausdinta 1970 m.

LITERATŪRA SVARBIAUSI TEKSTAI
VYTAUTAS MAČERNIS
SIELOS PAVEIKSLAS
VYTAUTAS
MAČERNIS
MAN PATIKO TIK VANDENYS GILŪS
GYVOJI POEZIJA
VYTAUTAS MAČERNIS
ŽMOGAUS APNUOGINTA ŠIRDIS

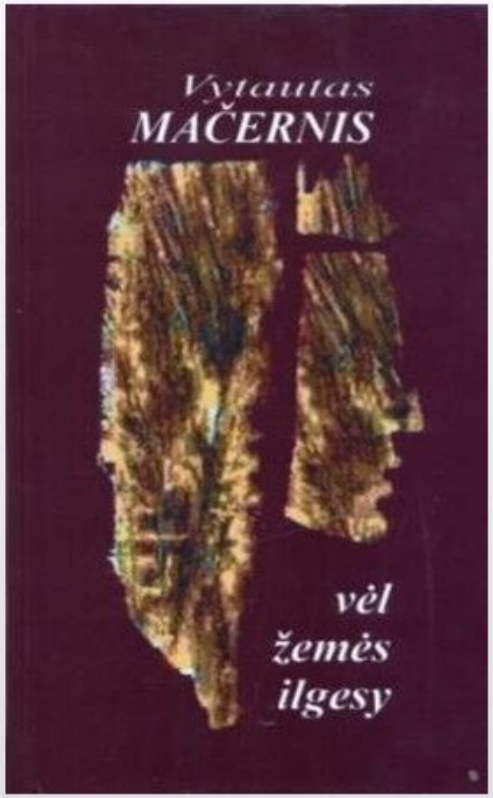

V. Mačernio eilėraštis „Tėviškė“ užrašytas paties poeto

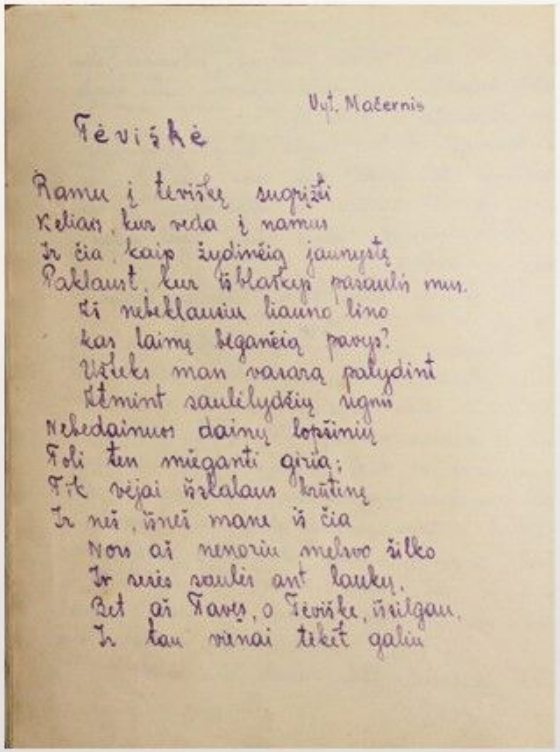

Vyt. Mačernis

Tėviškė

Ramu į tėvišką sugrįžti
Kelias, kur veda į namus
Ir čia, kaip žydinčią jaunystę
Paklausi, kur tu blaškeis pasaulis mus.
Ar nebeklausiu liaunų lino
Kas laimę begalinę pavys?
Užteks man vasarą palydint
Ištemint saulėlydžių vigm
Nebedainuos dainų lopšinių
Toli tas miganti girią;
Tik vėjai išlakus krutinę
Ir nei, išnešt mane iš čia
Nors aš nenoriu melsvo žilko
Ir vėjo saulės ant lauko,
Bet aš Tavęs, o Tėviške, išilgau,
Ir kau vienai tiktai galiu

ĮŽANGA

Į žemę piktas vakaras atėjo,
Toks baisiai svetimas ir neramus,
O ten už lango blaškosi klajoklis vėjas
Ir lyg keleivis beldžias į duris.

Bet aš vidun jo niekad neįleisiu,
Duris užversiu dar tampriau -
Aš pilnas nerimo, kažko pasilgęs baisiai,
Paskendęs vakaro rimty, mąstau

Apie šią žemę ir kalvas suartas,
Ir iš storų sienojų pastatytus šiuos namus,
Ir žmones einant iš kartos į kartą -
Tuos žmones jaunus, pranašius.

Menu jų vasaros auksinį derlių,
Gegužės mėnesio naktis brandžias,
Laukus, priėjus pjūčiai, grūdą berlų
Ir kuriančių žmonių kančias.

Tai plazda jie šio vakaro šešėliuos,
Ryškėja mostai ir galia
Ir pamažu atgimsta vėlei,
Atgimsta vėlei per mane...

Šarnelė, 1939

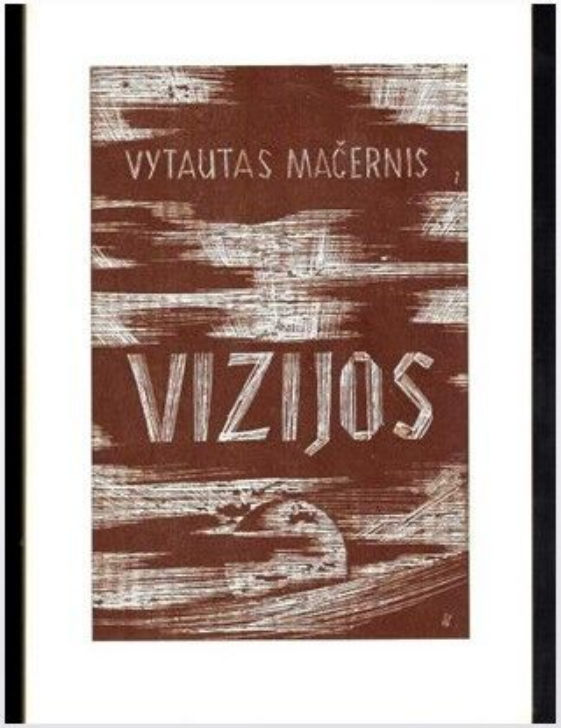

Mačernis, Vytautas. Vizijos: pomirtinė poezijos knyga / spaudai paruošė Vytautas Saulius. - Roma : Centrinis lietuvių k-tas Italijoje, 1947.

A. Ruseckaitė rėmėsi sužadėtinės atsiminimais, Mačernio laiškais mylimajai – bendrakursei Bronei Vildžiūnaitei. Atsispindi jauno žmogaus dvasiniai išgyvenimai, pakilimai, krizės, kūrybos psichologija

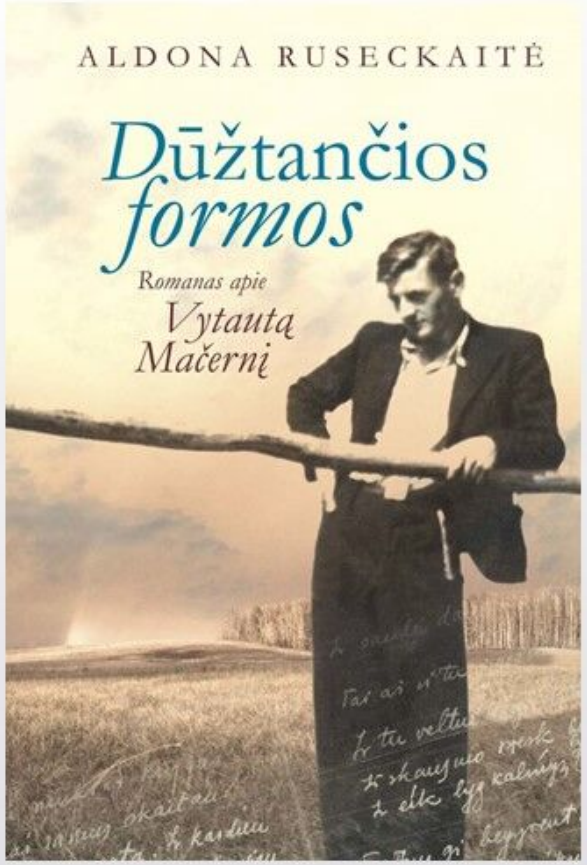

Modernios formos estetinėje knygoje remdamasis V.Mačernio artimųjų, draugų ir pažįstamų prisiminimais bei jo paties kūryba, laiškais autorius vaizduoja poetą ir jo visuomeninę, literatūrinę aplinką.

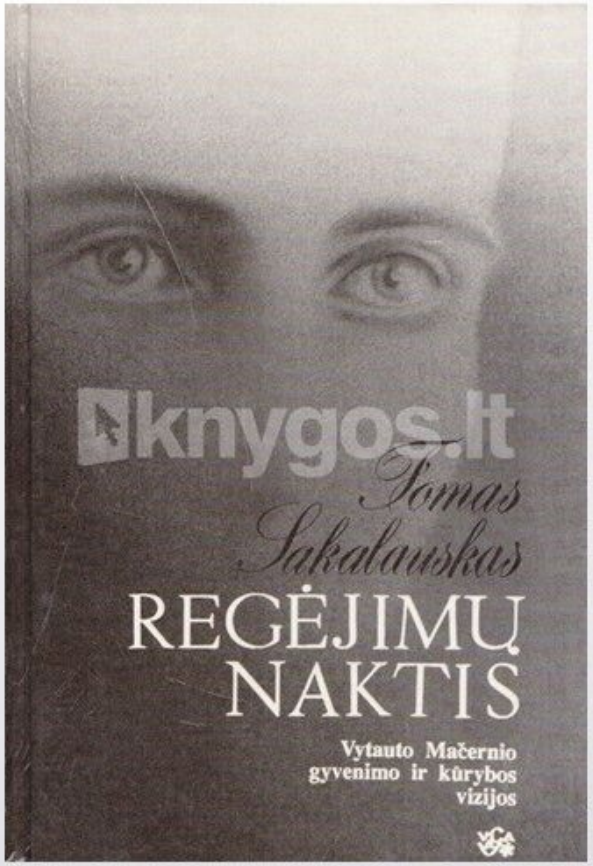

,,Po juodu karo debesiu ištryško ir nutilo V.Mačernio poetinis žodis. Karas jau stovėjo prie Lietuvos slenksčio, kai jis rašė pirmuosius eilėraščius. Vokiečių tankai dar tebedraskė Žemaitijos laukus, kai jis paliko neužbaigtą paskutinį kūrinį...” Vytautas Kubilius.

1944 m. spalio 7 d. Žemaičių Kalvarijos pakraštyje, važiuojant vežimu į poeto galvą pataikė atsitiktinė artilerijos sviedinio skeveldra ir atėmė jauno - 23 metų sulaukusio,- talentingo poeto gyvybę.

Pristatymą parengė J. Keliuočio viešosios bibliotekos
Lankytojų skyriaus vyresn. bibliotekininkė Alina Malcienė

Rokiškis 2021 m.